

EUROOPA KOHTU (TEINE KODA) OTSUS

10. juuni 1982*

Konkurents – Lennutransport

[...]

Kohtuasjas 246/81,

Nicholas William, lord Bethell, Euroopa Parlamendi liige, Lordide Koja liige, esindajad Šoti advokatuuri liige Ian S. Forrester ja Rooma advokatuuri liige Mario Siragusa, keda konsulteerib Gloria Hooper advokaadibüroost Taylor & Humbert, Solicitors, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Jean-Claude Wolteri büroo, 2, Rue Goethe,

hageja,

keda toetab

Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriik, esindaja W. H. Godwin, *principal assistant treasury solicitor* õigusliku esindaja ülesannetes, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Ühendkuningriigi saatkonna residents,

menetluse astuv pool

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja õigusnõunik õigusliku esindaja ülesannetes Bastiaan van der Esch, keda abistab õigusteenistuse ametnik Pieter Jan Kuyper, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o õigusteenistuse ametnik Oreste Montalto, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

kostja,

keda toetavad lennukompaniid:

Aer Lingus Limited (Aer Lingus), Dublin,
Compagnie Nationale Air France (Air France), Pariis,
Linee Aeree Italiane SpA (Alitalia), Rooma,
British Airways Limited (British Airways), Hounslow,
British Caledonian Airways Limited (British Caledonian), Crawley,
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV (KLM), Amstelveen,
Deutsche Lufthansa AG (Lufthansa), Köln,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

Olympic Airways, Ateena,

Société Anonyme Belge d'Exploitation de la Navigation Aérienne (Sabena), Brüssel,
ja

Scandinavian Airways System (SAS), Stockholm,

esindaja Brüsseli advokatuuri liige Eduard Marissens, kohtudokumentide
kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Lambert H. Dupongi büroo, 14a, Rue des Bains,
menetlusse astuvad pooled,

mille esemeks on kohtumenetluse esimesel etapil otsus selle kohta, kas hagi, milles lord
Bethell süüdistab komisjoni tegevusetuses, mis võimaldas lennukompaniidel kinnitada
lennukipiletite hinnad ühendusesisestel regulaarliinidel, on vastuvõetav või mitte,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees O. Due, kohtunikud P. Pescatore ja A. Chloros,

kohtujurist: *sir* Gordon Slynn,

kohtusekretär: vanemametnik H. A. Rühl,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. Euroopa Kohtu kantseleis 10. septembril 1981. aastal registreeritud hagiavaldusega
alustas lord Bethell EMÜ asutamislepingu artikli 175 kolmanda lõigu alusel hagi, mille
eesmärk on tunnistada, et komisjon on rikkunud asutamislepingu sätteid, jättes võtmata
hageja poolt talle 13. mail 1981. aastal saadetud kirjas nõutud meetmed kokkuleppe
vastu, mis väidetavalt on sõlmitud Euroopa lennukompaniide vahel lennukipiletite
hindade osas.

2. Teiseks nõuab hageja, et Euroopa Kohus kuulutaks artikli 173 teise lõigu alusel
kehtetuks tema saadetud 13. mai 1981. aasta kirjale vastuseks esitatud 17. juuli 1981.
aasta teatise, mille kohaselt komisjon väidetavalt ei nõustunud hageja soovitud viisil
tegutsema.

Kohtuvaidluse taust

3. Esitatud materjalidest ilmneb, et Euroopa Parlamendi liige, Lordide Koja liige, ühingu
Freedom of the Skies Campaign president lord Bethell on juba mitme aasta jooksul
tegutseanud regulaarliine teenindavate lennukompaniide vahel Euroopa lennukipiletite
hindade osas tema väitel sõlmitud kokkuleppe vastu.

4. Hageja selgitab 13. mail 1981. aastal komisjonile saadetud kirjas probleemi olemust ning süüdistab komisjoni selles, et too ei ole midagi ette võtnud sellise olukorra lõpetamiseks, ning nõuab, et „komisjon alustaks tegevust, et täita varem täitmata jäetud kohustused, s.t teataks, et kavatseb toimida (EMÜ asutamislepingu) artikli 89 kohaselt, ja alustaks vastavat tegevust, nõudes lennukompaniidelt vajalikku teavet ja selgitusi”. Kirja kokkuvõttes hoiatas lord Bethell komisjoni, et kui komisjon talle rahuldavat vastust ei anna, kavatseb ta pöörduda asutamislepingu artikli 173 või 175 alusel Euroopa Kohtu poole.

5. Konkurentsi peadirektor selgitas 17. juuli 1981. aasta kirjas hagejale komisjoni seisukohta hageja 13. mai 1981. aasta kirjas tõstatatud probleemi selles osas, mis puudutab lennukipiletite hindade kindlaksmääramist. Peadirektor mainis, et hiljuti komisjoni ja valitsuseksperptide koostöös läbi viidud uuringu tulemustest ilmnes, et enamikul juhtudel on lennukipiletite hindade kindlaksmääramine kokkuvõttes liikmesriikide ainupädevuses, ning seetõttu ei ole põhimõtteliselt alust vaadelda lennukompaniide tegevust artikli 85 alusel. Samas võttes arvesse erilisi suhteid liikmesriikide ja lennukompaniide vahel, otsustas komisjon jätkata küsimuse vaatlust asutamislepingu artiklite 5 ja 90 alusel, pidades samal ajal silmas artikli 86 sätteid ja võttes arvesse, et enamiku regulaarliinide puhul on tegemist turgu valitseva seisundiga ühisturu tingimustega. Peadirektor rõhutas, et piletihindade puhul on võimaliku rikkumise tuvastamiseks analüüsi tegemine väga keeruline ja aeganõudev, ning teatas hagejale, mida komisjon kavatseb edasi ette võtta – nõukogule esitatakse aruanne juba tehtud uuringute kohta, liikmesriikidele adresseeritakse teatis, milles juhitakse nende tähelepanu sellele, et lennukipiletite hindade kindlaksmääramisel ei tohi lubada asutamislepingu artikli 86 sätetega vastuolus olevaid rikkumisi, asutamislepingu artikli 89 alusel adresseeritakse teatis lennukompaniidele ning palutakse neil esitada täielikud andmed õhustranspordi eri korralduste kohta, nõukogule esitatakse lennukipiletite hindu käsitleva direktiivi ettepanek ja ettepanek võtta vastu määrust nr 17/62 täiendav määrus asutamislepingu artiklite 85 ja 86 kohaldamise kohta õhustranspordi valdkonnas.

6. Et lord Bethelli see vastus ei rahuldanud, esitas ta 10. septembril 1981. aastal hagi, mis põhineb lisaks ülalnimetatud õigusaktidele ka asutamislepingu artiklitel 175 ja 173.

7. Komisjon palub 17. novembri 1981. aasta taotlusega, mille aluseks on kohtu kodukorra artikkel 91, teha erand mittevastavuse tingimustest ja lahendada see küsimus ilma sisulise aruteluta.

8. Menetlusse on soovinud astuda Ühendkuningriigi valitsus ja rühm lennukompaniisid, sealhulgas suuremad Euroopa lennukompaniid. Ühendkuningriigi valitsus soovib astuda menetlusse, toetades lord Bethelli taotlust komisjoni 17. juuli 1981. aasta teatise tühistamise kohta, kuivõrd selles on väidetud, et lennukipiletite hindade kindlaksmääramise suhtes ei saa kohaldada artiklit 85. Lennukompaniid soovivad menetlusse astuda komisjoni väidete toetuseks.

9. Vastavalt komisjoni taotlusele otsustas Euroopa Kohus esmalt vaadelda mittevastuvõetavuse tingimuste osas erandi tegemise küsimust. Selle otsuse kohaselt saatis kohus 17. veebruari 1982. aasta määrusega kohtuasja edasi teisele kojale hagi vastuvõetavuse kohta otsuse tegemiseks.

10. Sama kuupäeva määrustega andis kohus nõusoleku Ühendkuningriigi valitsuse ja lennukompaniide astumiseks menetlusse. Nendest pooltest on ainult viimased esitanud suulise menetluse käigus hagi vastuvõetavusega seotud väiteid.

Vastuvõetavuse küsimus

11. Artikli 173 teise lõigu kohaselt võib iga füüsiline või juriidiline isik samadel tingimustel algatada menetluse „temale adresseeritud otsuse vastu ja sellise otsuse vastu, mis teda otseselt ja isiklikult puudutab, kuigi vormiliselt on see teisele isikule adresseeritud määrus või otsus”.

12. Artikli 175 kolmanda lõigu kohaselt võib iga füüsiline või juriidiline isik samas artiklis esitatud tingimuste kohaselt kaevata Euroopa Kohtule, et ühenduse institutsioon „ei ole adresseerinud sellele isikule mingit õigusakti, välja arvatud soovitus või arvamused”.

13. Nimetatud sätete kohaselt peab hageja selleks, et tema esitatud hagi oleks vastuvõetav, suutma tõestada, et talle on adresseeritud konkreetse õigusliku mõjuga komisjoni õigusakt, mida on põhimõtteliselt võimalik kuulutada kehtetuks, või et komisjon, keda artikli 175 teise lõigu kohaselt on kutsutud üles teatavat toimingut tegema, ei ole hageja suhtes ette võtnud toimingut, mida oleks võinud ühenduse õigusaktide kohaselt õiguspäraselt eeldada.

14. Vastuseks Euroopa Kohtu arupärimisele teatas hageja, et õigusakt, millele tal tema hinnangul õigus on, peaks olema „esitatud kaebusega seoses antav adekvaatne reaktsioon või vastus, milles teatatakse, et komisjon hakkab tegutsema või et ta ei kavatse tegutseda, nimetades tegevusetuse põhjused”. Lisaks leiab hageja, et konkurentsi peadirektori poolt talle saadetud 17. juuli 1981. aasta kiri on piisav alus, mis võimaldab tal artikli 173 teise lõigu alusel kõnealuse õigusakti vaidlustada.

15. Antud juhul on peamine lahendatav küsimus see, kas komisjonil oli ühenduse õigusaktide kohaselt õigus ja kohustus teha hageja taotluse põhjal selline otsus, nagu hageja oma 13. mai 1981. aasta kirjas nõuab. Selle kirja sisust ja kohtumenetluse käigus antud selgitustest ilmneb, et hageja nõuab, et komisjon viiks piletihindade kindlaksmääramise küsimuses läbi lennukompaniide uuringu, pidades silmas asutamislepingu konkurentsi valdkonnaga seotud sätete võimalikku kohaldamist nende lennukompaniide suhtes.

16. Seega ilmneb, et hageja ei nõua, et komisjon adresseeriks temale teatava otsuse, vaid soovib, et komisjon alustaks kolmandate isikute suhtes uurimismenetlust ning teeks

otsuse nende isikute suhtes. Loomulikult on hageja seetõttu, et ta on korraga õhustranspordi kasutaja ja samade transporditeenuste kasutajate ühingu juhataja, samalaadselt teiste kasutajatega kaudselt kõnealusel tegevusest ja selle võimalikust tulemusest huvitatud, kuid tal ei ole samas kehtetuks tunnistatava õigusakti adressaadi konkreetset õiguslikku seisundit artikli 173 teise lõigu tähenduses ega sellise õigusakti adressaadi õiguslikku seisundit, mille komisjon oleks pidanud tema suhtes artikli 175 kolmandas lõigus sätestatud eelduse kohaselt vastu võtma.

17. Sellest tuleneb, et hagi on vastuvõetamatu nii artikli 175 kui ka artikli 173 seisukohast.

Kohtukulud

18. Euroopa Kohtu kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

19. Kohtuvaidluse kaotanud pool on hageja, seetõttu tuleb kohtukulud sisse nõuda temalt.

20. Et kohtukulude hüvitamist on nõudnud ainult komisjon, piirdub kohtukulude hüvitamise otsus ainult komisjoni kantud kulude hüvitamisega.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS (teine koda)

otsustab:

1. Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

2. Mõista komisjoni kantud kohtukulud välja hagejalt. Menetlusse astuvad pooled kannavad oma kohtukulud ise.

Due

Pescatore

Chloros

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 10. juunil 1982 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Teise koja esimees

H. A. Rühl
vanemametnik

O. Due